

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Anamnéza

Číslo projektu: CZ.1.07/1.1.26/02.0077

Název projektu: Elearning na střední zdravotnické škole 2

PŘEDMĚT : Klinická propedeutika
ROČNÍK : První
JMÉNO AUTORA : Mgr. Hana Čoupková
ŠKOLA : SZŠ a VOZŠ E. Pöttinga Olomouc

ANOTACE: Anamnéza je zařazena jako samostatná kapitola v předmětu klinická propedeutika. Vyučuje se v prvním ročníku.

KLÍČOVÁ SLOVA: Anamnéza, lékařská a ošetřovatelská anamnéza, lékařská a ošetřovatelská diagnóza, zásady.

Obsah

1.	Anamnéza.....	3
1.1	Lékařská anamnéza.....	3
1.2	Ošetrovatelská anamnéza	6
1.3	Zásady vedení anamnézy.....	12
1.4	Lékařská diagnóza	13
1.5	Ošetrovatelská diagnóza	15
1.6	Prognóza nemoci	17

1. Anamnéza

1.1 Lékařská anamnéza

Správným stanovením diagnózy je lékař schopen zahájit účinnou léčbu nemoci.

Stanovení diagnózy vždy předchází anamnéza. Slovo anamnéza pochází ze slova řeckého původu „*Anamnesis*“ (rozpomínání). Rozumíme jím rozhovor pacienta s lékařem.

Lékař se snaží zjistit od pacienta všechny údaje, které mohou souviset s jeho zdravotním stavem a to od narození pacienta až do současnosti. Lékař klientovi naslouchá, klade mu cílené otázky.

Ke sběru anamnestických dat dochází vždy při prvním kontaktu pacienta s lékařem v každé ordinaci, v každém zdravotnickém zařízení. V tomto okamžiku se utváří vztah pacienta s jeho ošetřujícím lékařem. Tento vztah by měl být založen na vzájemné důvěře, což může velmi ovlivnit úspěšnost léčby.

Nemoc vždy znamená ztrátu životních jistot, mění klientovu společenskou roli, roli pracovní i roli v rodinném životě. Může pacienta naplňovat úzkostí, strachem, pocitem bezmocnosti.

V této situaci je pacient mnohem zranitelnější. Proto je důležité dodržovat zásady individuálního přístupu. Nevhodně zvolenými otázkami by mohlo dojít ke ztrátě důvěry mezi nemocným a jeho ošetřujícím lékařem. V jiném případě by mohlo dojít k vyvolání přehnané obavy nebo strachu z onemocnění, které může být méně závažného charakteru (banální – všední onemocnění).

Anamnéza se skládá z několika částí

- Osobní data nemocného
- Současné obtíže (důvod, který přivádí klienta k lékaři)
- Rodinná anamnéza
- Osobní anamnéza
- Pracovní a sociální anamnéza

a) Osobní data nemocného

Zahrnují jméno, příjmení, věk, bydliště, zaměstnání, zdravotní pojišťovnu, u které je pacient pojištěn. V některých případech není možné tyto údaje zjistit přímo od dotyčného. Pak je nutno uvést jméno, adresu a telefon informující osoby a její vztah ke klientovi (např. příbuzenský nebo jiný).

b) Současné obtíže

Důvod, který přivádí klienta k lékaři, důvod hospitalizace.

Zde je uveden stručný a výstižný přehled potíží. Je dobré zapisovat, pokud je to možné, přesné slovní formulace klienta při popisu potíží. V této části se také uvádějí případná rizika, lékové a jiné alergie (potravinové, prachy, pyly, materiály....., atd.).

Dále se zde uvádí užívání jiných léků (tzv. další medikace).

c) Rodinná anamnéza

Obsahuje informace o rodinných příslušnících, zdravotním stavu rodičů klienta (důležité z hlediska genetického), prarodičů (včetně příčin úmrtí), sourozenců a dětí klienta.

Přestože onemocnění manžela, manželky (partnera, partnerky ve společné domácnosti) žádnou genetickou závislost nevykazuje, umožňuje přehled o životním stylu rodiny.

d) Osobní anamnéza

skládá se opět z několika částí - tzv. předchorobí a nynějšího onemocnění

Předchorobí

zahrnuje stručně přehled všech onemocnění, která klient prodělal od narození až doposud.

Lékař se zaměřuje na tyto:

- Dětské nemoci
- Nemoci v období dospívání
- Nemoci v dospělosti
- Úrazy, operace (včetně dat, kdy proběhly)
- U žen gynekologická anamnéza (nástup menzes, menstruační cyklus, těhotenství, porody, potraty, interrupce, hormonální antikoncepce, hormonální substituce)
- Fyziologické funkce (krevní tlak, puls, tělesná teplota, vylučování moče a stolice, spánek)
- Zvyky klienta jako kouření, požívání alkoholu, černé kávy, léků např. na spaní, doplňky stravy, stravovací návyky atd.

Nynější onemocnění

Lékař zjišťuje chronologický průběh současného onemocnění, snaží se ho přesně časově zaznamenat, včetně dosavadního léčení a již provedených vyšetření.

e) Pracovní a sociální anamnéza

Pracovní zařazení klienta mnohdy vysvětluje zdroje potíží. Pracovní činnost může být také zdrojem profesionální choroby (hepatitida B nebo antropozoonózy – to jsou choroby přenosné ze zvířete na člověka).

Lékař se ptá na současné zaměstnání a postavení na pracovišti i na další povolání, které klient vykonával dříve v průběhu života.

Především se dotazuje na zvýšený hluk, vlhkost, prašnost v pracovním prostředí a další pracovní rizika. Zjišťuje možnost dodržování pravidelné životosprávy (práce ve směnách, o víkendech a svátcích).

Lékař všechny uvedené informace musí kriticky zhodnotit, neboť klienti mohou mít ke své nemoci různý postoj. Někteří své obtíže zveličují (tzv. agravace), jiní je naopak zlehčují (tzv. bagatelizace) nebo popírají (tzv. disimulace). Existují i zdraví jedinci, kteří své potíže tzv. simulují – předstírají, dokonce někteří jsou schopni i ovládat některé tělesné pochody a fyziologické funkce (tzv. somatizéři).

FOTO: Rozhovor klienta s lékařem v ordinaci

1.2 Ošetřovatelská anamnéza

Změny v poskytování zdravotnické a ošetřovatelské péče vyvolaly v posledních letech potřebu vytvořit novou, obecně platnou pracovní osnovu, která bude schopna zajistit návaznost poskytování různých druhů této péče. Vývoj v medicíně a zdravotnictví probíhá neustále – tedy kontinuálně. Využití nových možností diagnostiky (s objevením laseru, ultrazvuku, výpočetní techniky) a léčby tedy úzce ovlivňuje i rozvoj ošetřovatelských postupů. Úspěch medicíny je, dalo by se říct, závislý na úrovni ošetřovatelské péče.

Ošetřovatelská péče je definována jako postup diagnostiky a léčby odpovědí lidského organismu na potencionální a aktuální zdravotní problémy.

Součástí ošetřovatelského procesu, sloužícího jako osnova pro uskutečnění individualizované péče jsou i termíny **ošetřovatelská anamnéza** a **ošetřovatelská diagnóza**. **Ošetřovatelský proces** se vlastně skládá z těchto fází:

- Ošetřovatelská anamnéza neboli sběr informací, zjišťování ošetřovatelských problémů klienta (aktuálních, potencionálních)
- Ošetřovatelská diagnóza neboli stanovení a přesné pojmenování ošetřovatelských problémů klienta s určením příčiny. Přesné pojmenování se řídí již danými klasifikacemi (OSE problémy jsou již přesně definovány různými autory, tříděny podle tzv. domén /např. NANDA klasifikace/, mají taktéž přiřazeny číselné kódy).
- Ošetřovatelský cíl neboli cíl péče zdravotnického pracovníka, vedoucí k odstranění nebo alespoň zmírnění klientova problému. Cíl stanovujeme obvykle oznamovací větou.
- Ošetřovatelský plán neboli stanovení postupu ošetřovatelské péče k odstranění problémů. Zde stanovíme přesně krok za krokem jednotlivé postupy. Ošetřovatelský plán obvykle vyjadřujeme v rozkazovacích větách.
- Realizace ošetřovatelské péče
- Hodnocení ošetřovatelské péče zde hodnotíme, nakolik byly klientovy problémy odstraněny nebo zmírněny, zda bylo nebo nebylo dosaženo stanoveného cíle ošetřovatelské péče. V některých případech se může stát, že krátkodobou péčí problémy neodstraníme a mohou přetrvávat různě dlouhou dobu, někdy bohužel i doživotně. V tomto případě se zaměříme na aktivní vyhledávání potřeb klienta, které vlivem nemoci vzniknou nebo jsou nemocí narušeny.

Kromě pomoci při uspokojování jednotlivých potřeb nemocného klienta je v náplni práce zdravotnického asistenta tedy také sběr informací o problémech, na jejichž základě registrovaná sestra může ošetřovatelskou diagnózu stanovit. V ošetřovatelské anamnéze se zaměřujeme například na soběstačnost, kompenzační pomůcky, úroveň komunikace, spánek, zmapování bolesti, kožních defektů, změn na kůži, zjišťování příjmu tekutin, poruch výživy a vyprazdňování, alergií, zmapování možností péče o klienta po propuštění atd..

Oblast ošetřovatelské péče se samozřejmě liší dle typu ošetřovacího zařízení, typu ošetřovací jednotky. Jiné potřeby mají klienti na oddělení standardní péče, jiné na jednotkách intenzivní péče a v ohrožení života. Zcela specifické potřeby mají klienti na dětském oddělení. Na některé jiné oblasti se budou orientovat anamnestické postupy u klientů na jednotkách prodloužené péče, v domácí péči. Podle typu pracoviště se také obvykle liší i tiskopisy k záznamu zjištěných údajů. Každé nemocniční zařízení má taktéž své vlastní, originální tiskopisy a dokumentaci nemocného.

Příklad oblastí ošetrovatelské péče na standardní ošetrovací jednotce ve FN Olomouc

- **Komunikace klienta**
- **Aktivita, pohyblivost**
- **Výživa, tekutiny**
- **Vyprazdňování moče, stolice**
- **Komfort (mapování bolesti)**
- **Bezpečnost (změny na kůži, riziko pádu, invazivní vstupy, alergie)**
- **Sociální podmínky**
- **Osobní věci a kompenzační pomůcky (úschova v trezoru)**
- **Propuštění (zda předáváme OSE zprávu, PN atd.)**

Na jednotkách intenzivní péče se sběr informací děje převážně formou pozorování. Stav a změny vědomí mohou rozhovor s klientem znesnadňovat, někdy nelze, vzhledem k závažnosti stavu, věku, s klientem možno komunikovat vůbec. V takovém případě, pokud je to možné, zjišťujeme informace od doprovodu, zdravotnického personálu urgentního příjmu, RZP apod.

Příklad oblastí posouzení stavu pacienta na oborech intenzivní péče ve FN Olomouc

- **Příjem (zda je informována rodina)**
- **Stav vědomí**
- **Orientace (v čase, prostoru, místě, ve vlastní osobě)**
- **Dýchání**
- **Kontakt (schopnost komunikace s personálem)**
- **Psychický stav**
- **Mobilita (pohyblivost)**
- **Rizika (pádu, stav po operaci, KPR)**
- **Významný handicap (pace maker, amputace, stomie)**
- **Příjem stravy (sondou)**
- **Vyprazdňování (inkontinence, stomie)**
- **Katetry (žilní, močový)**
- **Sociální anamnéza (neznámá identita)**
- **Kůže (změny, defekty)**
- **Bolest**
- **Osobní věci**
- **Cennosti**

Při příjmu dítěte na ošetrovací jednotku zjišťujeme informace dle věku. Přímo od dítěte - u dětí starších 10 let, od rodičů, zákonných zástupců, doprovodu – u dětí mladších a v těžkém stavu.

Příklad oblastí posouzení stavu dětského pacienta ve FN Olomouc

- **Příjem (jak dítě oslovujeme...)**
- **Vědomí**
- **Komunikace**
- **Psychický stav (negativistické, plačtivé)**
- **Aktivita (sedí, chodí, stojí)**
- **Psychomotorický vývoj (odpovídá věku)**
- **Léky (alergie, trvalé užívání)**
- **Bolest**
- **Výživa (jí samo, nutno krmit, kojení, příkrm)**
- **Vylučování (pleny, vysazovat na nočník, řekne si o nočník)**
- **Dýchání**
- **Spánek (oblíbená hračka, spí samo, nutná přítomnost blízkého)**
- **Termoregulace (normální, kolísá)**
- **Pomůcky (brýle, naslouchadlo)**
- **Hygiena (myje se samo, pomoc při oblékání)**
- **Kůže (čistá, špinavá, zavšivené, defekty)**
- **Zájmy a záliby (má s sebou PC, mobil, MP3)**
- **Situace v rodině**
- **Rodiče a doprovodné osoby (náušnice, šperky - vráceny, nemá)**

Foto: Odběr ošetrovatelské anamnézy u lůžka

Přílohy 1., 2., 3. Ukázky dokumentace FN Olomouc Posouzení stavu klienta DK, intenzivní obory, standardní péče

Kromě uvedených tiskopisů se vyplňuje další ošetrovatelská dokumentace, kde jsou uvedeny různé testové škály, záznam edukace klienta atd.

FAKULTNÍ NEMOCNICE
OLOMOUC

I. P. Pavlova 6, 775 20 Olomouc
Tel. 588 441 111, E-mail: fm@mol.cz
IČ: 00098892

Klinika/loddělení:

Identifikační štítek pacienta:

Dokument č.: Fm-L009-019-OSEFO-004
verze č. 1, str. 1/2

Jméno a příjmení pacienta: .....
Rodné číslo pacienta: .....
Datum narození (není-li RČ): ..... Kód ZP: .....
Adresa trv. pobytu
(případně jiná adresa): .....

Ošetrovatelské posouzení Dětská klinika

vstupní během hospitalizace

Příjem		Bolest		Termoregulace	
datum přijetí:		☐ ano ☐ ne		☐ normální ☐ kolísá → kdy:	
SLYŠÍ NA JméNO:		☐ akutní ☐ chronická ☐ nejze hodnotit		poslední naměřená TT: ..... °C v hod.	
opakované přijetí: ☐ ano ☐ ne		lokalizace:		☐ v axile ☐ v rectu	
Vědomí		charakter:		klesá po antipyretické léčbě: ☐ ne ☐ ano → jaké:	
☐ při vědomí ☐ porucha vědomí ☐ bezvědomí		intenzita: ☐ FLACC ☐ Cheops skóre ☐ VAS		naposledy podána v hod:	
Komunikace		Výživa		Pomůcky	
☐ neurní mluvit		☐ kojen ☐ nutno krmit		☐ nejsou ☐ bryle ☐ berle ☐ naslouchátko	
☐ několik slov		☐ kojenecká strava ☐ strava: ☐ tekutá ☐ krájená ☐ kašovitá ☐ vcelku		☐ jiné:	
☐ mluví ve větách		doplněná mlékem: ☐ ne ☐ ano → kdy:		pomoc při mytí a oblékání ☐ částečná ☐ úplná	
☐ nekomunikuje		přijímá tekutiny: ☐ z láhve ☐ z hrnku ☐ jiné:		pomoc při hygieně dutiny ústní ☐ částečná ☐ úplná	
Psychický stav		dodržuje dietu: ☐ ne ☐ ano jaká:		☐ myje se samo ☐ osprchuje se samo ☐ obléká se samo	
☐ přiměřený projev		potravinová alergie: ☐ ne ☐ ano jaká:		Kůže	
☐ pláčivé		zvracení: ☐ ne ☐ ano		☐ čistá ☐ špinavá ☐ zavšivené ☐ exematická	
☐ agresivní		Vylučování		barva kůže: ☐ normální ☐ bledá ☐ cyanotická	
☐ bojí se		☐ plenky		kožní turgor: ☐ normální ☐ snížený	
Aktivita		☐ vysazovat na nočník		☐ hematomy ☐ odřeniny ☐ exantém ☐ opruzeniny	
odpovídá věku		☐ řekne si o nočník		☐ dekubitus → lokalizace:	
sedí		☐ používá WC-doprovod		pupek: ☐ jiné:	
s oporou		☐ počet stolice/24 hod.:		Zájem a záliby	
stojí		☐ poslední stolice:		má s sebou: ☐ rádio ☐ mobil ☐ PC ☐ MP3/MP4	
s opěrou		pomočování: ☐ ne ☐ ano → denní ☐ noční		☐ jiné:	
samo		poslední menses:		Situace v rodině	
z bříška na záda		☐ normální ☐ dušnost →		má dítě sourozence ☐ ne ☐ ano → kolik:	
ze zad na bříška		☐ stridor ☐ expirační		Rodiče a doprovodné osoby	
na boky		☐ jiné:		doprovod: ☐ ano ☐ ne	
leze		kašel → ☐ dráždivý ☐ suchý ☐ expiratorce ☐ vlhký		náušnice vráceny: ☐ ano ☐ ne ☐ nemá	
Psychomotorický vývoj		zatahuje: ☐ jugulum ☐ sternum		Jmenovka a podpis sestry:	
odpovídá věku ☐ ano ☐ ne → oblast:		jiné:		Podpis pacienta (rodiče) / svědka:	
Léky		Dýchání		Datum a čas:	
trvalé užívání: ☐ ne ☐ ano		☐ normální ☐ inspirační		Datum a čas:	
léková alergie: ☐ ne ☐ ano → jaká:		☐ stridor ☐ expirační			
forma podání: ☐ drcení ☐ ne ☐ ano		☐ jiné:			
		Spánek			
		spí ☐ klidně ☐ neklidně			
		usíná ☐ samo ☐ nutná přítomnost blízké osoby			
		oblíbená hračka na spaní:			

FAKULTNÍ NEMOCNICE
OLOMOUČ
I. P. Pavlova 6, 775 20 Olomouc
Tel. 588 441 111, E-mail: fm@fnol.cz
IČ: 00098892

Klinika/oddělení:

Identifikační štítek pacienta:

Jméno a příjmení pacienta: .....

Rodné číslo pacienta: .....

Datum narození (není-li RČ) .....

Adresa tzv. pobytu .....

(případně jiná adresa): .....

Dokument č.: Fm-L009-019-OSEPO-001

Verze č.: 1

Posouzení stavu pacienta (standardní obory)

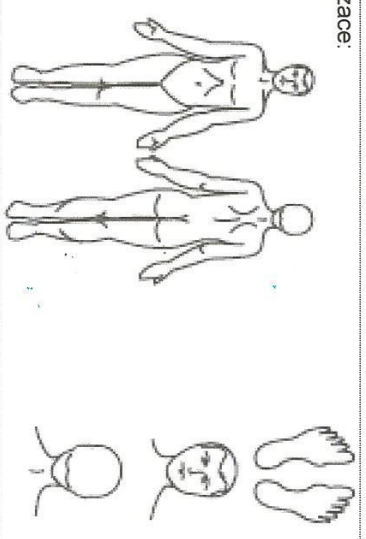
Komunikace	Komfort	Sociální podmínky
Spolupracuje: ☐ ne ☐ ano ☐ v bezvědomí (ne lze odebrat oš. posouzení) Narušené smyslové vnímání: ☐ ne ☐ ano → jaké: ☐ zrak ☐ sluch ☐ řeč ☐ cizinec	Bolest: ☐ ne ☐ ano (postupuj dle M/P-L009-02) → ☐ akutní ☐ chronická intenzita: ☐ VAS ☐ PAINAD ☐ Faces scale charakter: lokalizace:	Bydlí doma sama? ☐ ne ☐ ano Je v péči: ☐ domov důchodců ☐ domácí péče ☐ pečovatelská služba Kdo se bude starat o pacienta po propuštění? ☐ domácí péče ☐ rodina ☐ domov důchodců ☐ pečovatelská služba ☐ následná péče Kontaktovat zdrav. - soc. pracovníka: ☐ ne ☐ ano ☐ nelze zjistit
Aktivita potíže s dýcháním: ☐ ne ☐ ano kuřák: ☐ ne ☐ ano Má zájem přestat kouřit? ☐ ne ☐ ano → <i>předej</i> <i>kontakt/vizitku ambulance pro odvykání kouření</i> Sebepečce: ☐ soběstačný ☐ soběstačný s pomocí ☐ nesoběstačný Zhoršená pohyblivost: ☐ ne ☐ ano Tělesný handicap: ☐ ne ☐ ano → jaký: ☐ paréza ☐ amputace ☐ plegie ☐ protěza	Bezpečnost Změny na kůži: ☐ ne ☐ ano → jaké: ☐ opruzeniny ☐ hematomy ☐ dekubity – stupeň č.: ☐ oper. rána Rizika: vzniku dekubitu: ☐ ne ☐ ano ☐ ne ☐ ano Invasivní vstupy: ☐ PŽK ☐ PMK ☐ arteriální vstup ☐ CŽK ☐ PORT ☐ jiné: Alergie: na dezinfekci: ☐ ne ☐ ano na náplasti: ☐ ne ☐ ano	Osobní věci, kompenzační pomůcky Cennosti uschovány: ☐ Oděv uschován: ☐ v trezoru oddělení ☐ centrální šatna ☐ v centrálním trezoru ☐ oddělení ☐ pacient má vše u sebe ☐ pacient má vše u sebe Fm Soupis cenných věcí pacienta: ☐ ne ☐ ano Kompenzační vlastní pomůcky: ☐ ne ☐ ano → jaké: ☐ brýle/čochy ☐ zubní protěza ☐ naslouchátko ☐ horní ☐ berle/hůl ☐ dolní ☐ vozík ☐ jiné: Jmenovka a podpis sestry ☐ Podpis pacienta (svědka) při příjmu: ☐ při příjmu:
Porucha výživy: ☐ ne ☐ ano → ☐ NGS ☐ PEG ☐ NJS ☐ PEJ Riziko malnutrice: ☐ ne ☐ ano Alergie na potraviny: ☐ ne ☐ ano → jaké: Přijem tekutin za 24 hod.: Má zájem o informace z oblasti zdravé výživy? ☐ ne ☐ ano → <i>předej kontakt/vizitku na nutrič. terapeutu</i> ☐ diabetik	Bezpečnost Výživa, tekutiny	Propuštění Předáno: ☐ oš. zpráva ☐ jiné: ☐ potvrzení PN Jmenovka a podpis sestry ☐ Podpis pacienta (svědka) při propuštění: ☐ při propuštění: Datum: ☐ Datum:
Vyprazdňování moč/stolice Porucha vyprazdňování: moče ☐ ne ☐ ano stolice ☐ ne ☐ ano stómie ☐ ne ☐ ano → jaká: poslední stolice dne:		

Ošetřovatelské posouzení (Fm-L009-019-OŠEPO-001)

Posouzení stavu pacienta (intenzivní obory)

Příjem		Rizika		Kuže	
rodina informována: ☐ ano ☐ ne		drény ☐		změny na kůži: ☐ ne ☐ ano	
kontakt na příbuzné:		stav po operaci ☐		Bolest	
		stav po KPR ☐		☐ ne ☐ ano (postupuj dle MF-L009-02) → ☐ akutní	
Vědomí		malnutrice ☐		☐ chronická	
☐ při vědomí		dekuřba ☐		intenzita: ☐ VAS ☐ PAINAD ☐ Faces scale ☐ Ramsay	
☐ porucha vědomí				charakter:	
☐ bezvědomí				lokalizace:	
Orientace		Významný handicap			
☐ orientován/a		smyslový:			
☐ dezorientován/a		☐ vada sluchu			
☐ nelze hodnotit		☐ vada řeči			
		☐ vada zraku			
Dýchání		Příjem stravy		Vyprazdňování	
dýchací cesty:		☐ dieta č.		☐ pravdelné	
☐ volné		☐ perorální		☐ obštipace	
☐ maska O ₂		☐ spontánní		☐ žaludeční sonda	
☐ vzduchovod		☐ spontánní + O ₂		☐ průjimy	
☐ intubace		☐ UPV		☐ duodenální sonda	
☐ TSK		☐ jiné:		☐ gastrostomie	
		☐ kombinovaná		☐ inkontinence stolice	
		☐ nic per os		☐ stomie	
Kontakt		Katetry			
☐ úplný, bez omezení		☐ periferní i.v. <small>deni</small>		☐ epidurální <small>deni</small>	
☐ částečný		☐ centrální		☐ močový	
☐ nelze navázat		☐ arteriální		☐ jiné:	
Psychický stav		Sociální anamnéza			
☐ spolupracuje		Rodinná:		☐ Pracovní:	
☐ klidný		☐ nespoupracuje		☐ dítě	
☐ zmatený		☐ apatický		☐ neznámá identita	
☐ rozrušený		☐ agresivní		☐ bez příbuzných	
		☐ nelze hodnotit		☐ rodina navštěvuje	
Mobilita				☐ zameštrán	
☐ mobilní		☐ imobilní		☐ dýchodce	
☐ částečně		☐ paréza		☐ nezameštráný	
☐ fixace		☐ plegie		☐ mateřská dovolená	
☐ extenze		☐ ne ☐ ano		Edukace	
				Datum/čas:	
				Datum/čas:	
				Jmenovka a podpis sestry:	
				Podpis pacienta (svědka):	
				Datum/čas:	
				Datum/čas:	

Pozn.: bolest označte křížkem X
kožní defekt označte kolečkem O

Osobní věci nemá má
Cennosti nemá má

doklad o úschově doklad o úschově

Jiná sdělení

Použité zkratky: TSK – tracheostomická kanyla, UPV – umělá plicní ventilace, KPR – kardiopulmonální resuscitace, i.v. – intravenózní, O₂ – kyslík
Ošetřovatelské posouzení pro intenzivní obory (Fm-L009-019-OŠEPO-002)

1.3 Zásady vedení anamnézy

Jak již bylo řečeno v úvodu kapitoly o anamnéze, nemoc vždy znamená pro pacienta ztrátu životních jistot, což jej naplňuje úzkostí, strachem a pocitem bezmocnosti.

Při sběru anamnestických dat dodržujeme určité zásady

- **Dostatek času** – při kontaktu s klientem se chováme tak, aby z naší strany nepocíťoval nervozitu či spěch. Poznáváme jeho osobnost (důležité a slušné je se představit), informujeme se o jeho obtížích (nedívat se při rozhovoru na hodinky – vyvolává dojem nedostatku času).
- **Osobní zájem** – Nemoc se často pro klienta stává středem jeho myšlení. Udržíme pohled z očí do očí ve stejné rovině (oba sedíme), klient musí mít pocit, že jeho obtíže chápeme a uděláme vše pro jejich zmírnění či odstranění (empatický přístup). V žádném případě nesmí být klientova výpověď zlehčována nebo zesměšňována. Při oslovování zachováme profesionální důstojnost a úctu.
- **Vhodné otázky** – musí být jasně, přesně, stručně formulovány, s ohledem na věk, vzdělání a stav klienta. Např. jinak formulujeme otázky dětem, jinak pro člověka se základním vzděláním, jinak pro odborníka ve zdravotnictví (vysokoškolského profesora). Především u neoborníků je dobré vyhýbat se cizím a odborným výrazům. Nemusí být srozumitelné, mohou vyvolávat strach. **Nevhodné** jsou otázky s možností odpovědi ANO – NE, sugestivní otázky („A tady Vás to také bolí?“), složité otázky, na které nelze jednoznačně odpovědět („Bolí Vás tedy pravá i levá končetina a břicho?“)
- **Vhodné prostředí** – Je nutno zajistit přiměřené soukromí. Každému z nás je nepříjemné hovořit o svých problémech v přítomnosti dalších osob. Při zjišťování některých údajů dokonce je nevhodná přítomnost i rodinných příslušníků (manžela, manželky, rodičů, dětí). Jindy je naopak přítomnost rodiče, zákonného zástupce nutná – u malých dětí, osob zbavených způsobilosti k právním úkonům. Dále je třeba zajistit, aby anamnestické zjišťování nebylo rušeno např. telefonními hovory, jednáním s jinými klienty nebo personálem.

1.4 Lékařská diagnóza

Pojem „*diagnóza*“ pochází opět z řečtiny a znamená určení, vymezení, stanovení a rozpoznání nemoci a její přesné pojmenování. Stanovení lékařské diagnózy je předpokladem správné terapie (léčby).

Lékař při stanovení diagnózy vychází ze základních příznaků choroby, posouzení okolností, které by mohly být v příčinném vztahu, fyzikálního vyšetření, laboratorního a přístrojového vyšetření (biochemické, hematologické vyšetření, mikrobiologické, cytologické, bioptické vyšetření, zobrazovací metody – ultrazvuk, rentgenové vyšetření, další přístrojové vyšetřovací metody – EKG, EEG atd.).

Výsledky těchto vyšetření odrážejí celkový stav organismu a funkce jednotlivých orgánů klienta. Mohou pomoci odhalit i příčinu jeho nemoci.

Samozřejmě někdy může být stanovení lékařské diagnózy problematické, což vyžaduje opakovaná vyšetření.

Proces stanovení diagnózy se nazývá diagnostika. V lékařské diagnostice se kromě pojmenování choroby užívá i číselných kódů mezinárodní klasifikace nemocí.

Skládá se tedy z následujících kroků

1. zhodnocení vstupních informací a stanovení hypotetické diagnózy (pracovní diagnózy, symptomatické diagnózy. eventuálně diferenciální dg.)

Anamnéza (tzn. subjektivní příznaky onemocnění)

Základní fyzikální vyšetření (tzn. objektivní příznaky onemocnění)

Symptomatická diagnóza (např. chronický kašel), pracovní diagnóza (suspektní neboli pravděpodobné nádorové onemocnění), má-li lékař na základě příznaků podezření na více onemocnění, pak stanovuje diferenciální diagnózu (soubor pracovních diagnóz, které mají podobné příznaky a které bere při dalším vyšetřování v úvahu).

Např. **bolest na hrudi** při ischemické chorobě srdeční (porucha prokrvení srdečního svalu) další možnost je při perikarditidě (zánětu osrdečníku) další možnost je např. při disekujícím aneurysmatu aorty (prasknutí vnitřní vrstvy aorty při současné výduti na tepně), další možností muskuloskeletární bolestivé onemocnění a další možností je žaludeční reflux (zpětný návrat žaludečního obsahu do jícnu)

2. ověření hypotézy - potvrzení nebo vyvrácení pracovní diagnózy

Pomocná laboratorní a klinická vyšetření

V průběhu vyšetřování se může pracovní diagnóza měnit, lékař podle výsledků jednotlivých vyšetření plánuje další.

Konzultace s jiným lékařem – tzv. konzilium

Dále zhodnocení všech výsledků, posouzení důležitosti.

3. stanovení definitivní diagnózy a z ní vyplývající terapie (léčby)

Ukázka Mezinárodní klasifikace nemocí

Lékařské diagnózy jsou seříděny v Mezinárodní klasifikaci nemocí a přidružených zdravotních problémů.

Jednotlivé položky jsou zde seřazeny do tříd podle postižení jednotlivých orgánových systémů a označeny alfanumerickým kódem. (X10.0 - Užívá 10. Revize)

- **A00- B99 - infekční a parazitární nemoci**
- **C00- D48 - novotvary**
- **D50 – D 89 - choroby krve a krvetvorných orgánů a některé jiné poruchy imunitního mechanismu**
- **E00 - E90 – endokrinní, nutriční a metabolické choroby**
- **(E10 – E 14 Diabetes mellitus)**
- **F00- F99 - poruchy duševní a poruchy chování**
- **G00 – G99 - nemoci nervového systému**
- **H00 – H59 - nemoci oka a očních adnex**
- **H60 – H95 - Nemoci ucha a bradavkovitého výběžku**
- **I00-I99 - nemoci oběhové soustavy**
- **J00-J99 - nemoci dýchací soustavy**
- **K00-K93 - nemoci zažívacího traktu**
- **L00-L99 - nemoci kůže a podkožního vaziva**
- **M00-M99 - onemocnění svalové a kosterní soustavy**
- **N00-N99 - poruchy močové a pohlavní soustavy**
- **O00-O99 - těhotenství, porod, šestinedělí**
- **P00-P99 - některé stavy vzniklé v perinatálním období**
- **Q00-Q99 - vrozené vady, deformace a chromozomální abnormality**
- **T, S - poranění, otravy a jiné následky vnějších příčin**

V praxi jsou uváděny běžně v dokumentaci, na žádankách na vyšetření v kolonce diagnóza apod.

1.5 Ošetrovatelská diagnóza

Je určení (identifikace) a slovní vyjádření potřeb (problémů) nemocného, jejichž uspokojení je nemocí narušeno nebo je nemoc přímo vyvolává.

Slovní formulace má několik částí

- Problém nemocného
- Příčina problému (spojují se výrazy „, vzhledem k, z důvodu, v souvislosti s „,)
- Projev problému (projevující se)
- Problém aktuální nebo potenciální (riziko vzniku)

Jedna nemoc - lékařská diagnóza - v sobě může skrývat více ošetrovatelských diagnóz. Naopak některé ošetrovatelské dg. (potřeby nemocného) jsou společné pro různá onemocnění.

Příklad stanovených OSE problémů

Pacient s dg. DIABETES MELLITUS (cukrovka)

- **Riziko nedostatečné nebo žádné spolupráce pacienta** v souvislosti s nově diagnostikovaným onemocněním a pocitem neschopnosti převzít zodpovědnost za vlastní zdraví
- **Porucha výživy** ze sníženého příjmu potravy
- **Riziko vzniku infekce** v souvislosti s chronickým onemocněním, špatnou výživou, nedostatkem informací a znalostí, jak zabránit vzniku infekce

NANDA klasifikace

Ošetrovatelská diagnostická klasifikace NANDA-International obsahuje **standardizované názvy** s číselnými kódy a diagnostické prvky **ošetrovatelských problémů**, tyto jsou průběžně zdokonalovány a doplňovány. Registrované sestry (DiS, Bc.) ji užívají k rozpoznání deficitních potřeb (potřeb z nedostatku) u klienta. Zaměření navazuje na dílo M. Gordonové o vzorcích zdraví, ve kterém je chování jedince při naplňování potřeb směrem ke zdraví kategorizováno jako funkční, potenciálně dysfunkční nebo dysfunkční (Gordon, 1987).

Příklady diagnostických domén

- 1. Podpora zdraví
- 2. Výživa
- 3. Vylučování
- 4. Aktivita, odpočinek
- 5. Vnímání, poznávání
- 6. Vztahy
- 7. Vnímání sebe sama
- 8. Sexualita
- 9. Zvládání zátěže
- 10. Bezpečnost, ochrana
- 11. Životní principy
- 12. Komfort
- 13. Růst a vývoj

Příklady ošetřovatelských diagnóz v doméně č. 12 Komfort

Diagnostická doména obsahuje tři třídy

- 1. Třída: Tělesný komfort
- 2. Třída: Komfort prostředí
- 3. Třída: Sociální komfort

Třída 12. 1. Tělesný komfort – zde jsou zařazeny ošetřovatelské diagnózy, které jsou standardním pojmenováním ošetřovatelských problémů v oblasti pohody nebo klidu, nepřítomnosti bolesti. Třída nabízí tři kategorie ošetřovatelských diagnóz

- Akutní bolest – 00132
- Chronická bolest – 00133
- Nausea – 00134

Sestra (Bc, DiS) **posuzuje určující znaky** – např. sdělení bolesti klientem, **související faktory** – např. :tzv. poškozující agens (chemické, tělesné), **pak znovu ověřuje situaci klienta podle definice bolesti** (standardizovaného názvu), nakonec **výsledek zaznamená do ošetřovatelské dokumentace.**

1.6 Prognóza nemoci

Prognóza znamená **odhad, předpověď vývoje a zakončení nemoci**. Pokud lékař předpokládá úspěšné vyléčení, je **prognóza příznivá**. V případě, že úspěch léčby není jednoznačný, hovoří lékař o **nejisté prognóze**. Jestliže léčba nespěje k uzdravení nebo choroba ohrožuje klientův život, označuje lékař tento **stav** jako **prognosticky nepříznivý neboli infaustní**.

Literatura:

1. Novotná J., Uhrová J., Jirásková J. Klinická propedeutika pro střední zdravotnické školy 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-940-8
2. Marečková J. Ošetrovatelské diagnózy v NANDA doménách 1. Vyd. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1399-3
3. www.zdravkaruska.estranky.cz/
4. Autor fotografií: Mgr. Eva Hejnarová
5. Dokumenty FN Olomouc: Fm-L009-019-OSEPO-001, verze č.:1
Fm-L009-019-OSEPO-002, verze č.:1
Fm-L009-019-OSEPO-004, verze č.:1

byly použity se souhlasem náměstka nelékařských oborů p. Mgr. Martina Šamaje